

Що таке гендерна рівність?

Рівноправність чоловіків та жінок – це невід’ємна частина прав людини, вона є передумовою демократії та соціальної справедливості. Україна як демократична держава прагне забезпечити гендерну рівність в усіх сферах життя.

Гендерна політика – це політика захисту прав чоловіків та жінок, створення рівних можливостей для їхньої реалізації в соціумі.

Під **гендерною рівністю** розуміються "рівні можливості самореалізації жінок і чоловіків, гарантії дотримання прав і свобод з урахуванням особливостей статей, взаємні обов’язки та спільна відповідальність в процесі життєдіяльності".

Гендерна рівність передбачає суспільство, в якому **і жінки, і чоловіки володіють рівними можливостями, правами та обов’язками в усіх сферах життя**. Рівність між жінками та чоловіками – це коли представники обох статей можуть на рівних мати доступ до освіти і охорони здоров’я, управління і влади, мають рівні можливості досягти фінансової незалежності, працюючи на когось або керуючи власним бізнесом, реалізації своїх особистісних і професійних потреб та інтересів. Критичним аспектом у досягненні гендерної рівності є наділення жінок повноваженнями і більш широкими можливостями в різних сферах розвитку суспільства, а також залучення чоловіків до процесу досягнення гендерної рівності.

Принцип гендерної рівності закріплений у Конституції України. Стаття 24 Конституції закріплює рівність чоловіків та жінок в усіх сферах життя. Окрім цієї норми, гендерної рівності торкаються **статті 21, 51**. Частина третя статті 24 Конституції України безпосередньо присвячена подоланню дискримінації стосовно жінок в Україні та наголошує на тому, що рівність прав жінок та чоловіків забезпечується наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній та культурній діяльності, у здобутті освіти та професійній підготовці, у праці та винагороді за неї тощо.

Окрім того, Україна ратифікувала Конвенцію про ліквідацію усіх форм дискримінації по відношенню до жінок, прийняту в 1979 році, Конвенцію № 156 про працюючих з сімейними обов’язками, підсумкові документи Всесвітньої конференції з прав людини (Відень, 1993), Конвенцію про ліквідацію насильства щодо жінок, Конвенцію про громадянські та політичні права, Конвенцію про соціальні, економічні та культурні права (1976 рік). На виконання міжнародних зобов’язань парламентом України прийнято **Закон України "Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків"** від 8 вересня 2005 року, згідно з яким державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків спрямована на:

- утвердження гендерної рівності;
- недопущення дискримінації за ознакою статі;
- застосування позитивних дій;
- забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень;
- забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов’язків;
- підтримку сім’ї, формування відповідального материнства і батьківства;
- виховання і пропаганду серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності у цій сфері;
- захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі.

Окремий розділ Закону присвячено: забезпеченню рівних виборчих прав жінок і чоловіків та рівних можливостей їх реалізації (статті 11-12); забезпеченню рівних можливостей жінок і чоловіків у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування (стаття 13); у здобутті освіти та професійній підготовці (статті 14-15), у праці та одержанні винагороди за неї (статті 16-17), у сфері підприємництва (стаття 18), у соціальній сфері (статті 21-25).

Варто зазначити, що у статті 17 Закону України "Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків" держава зобов'язує роботодавця не лише створювати умови праці, що дозволяли б жінкам і чоловікам здійснювати трудову діяльність на рівній основі; забезпечувати жінкам і чоловікам можливість суміщати трудову діяльність із сімейними обов'язками; здійснювати рівну оплату праці жінок і чоловіків при однаковій кваліфікації та однакових умовах праці; вживати заходів щодо створення безпечних для життя і здоров'я умов праці; вживати заходів щодо унеможливлення випадків сексуальних домагань, але й забороняє роботодавцям в оголошеннях (рекламі) про вакансії пропонувати роботу лише жінкам або лише чоловікам, за винятком специфічної роботи, що може виконуватися виключно особами певної статі, висувати різні вимоги, даючи перевагу одній із статей, вимагати від осіб, які влаштовуються на роботу, відомості про їхнє особисте життя, плани щодо народження дітей.

Законом також передбачається цивільна, адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення законодавства про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.